

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Martiny Auxtové

Název práce: Intersexuální rozdíly v markerech adipozity u současných českých dětí ve věku 11–15 roků

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Petr Sedlak, Ph.D.

Diplomová práce sledovala 709 českých, resp. pražských dětí ve věku 11,0–15,99 let s cílem zhodnotit základní antropometrické parametry a markery adipozity, vyhodnotit intra- a intersexuální rozdíly v markerech adipozity v rámci sledovaných věkových kategorií a zhodnotit sekulární změny základních antropometrických parametrů porovnáním s referenčními soubory.

Práce má 89 stran textu a 19 stran příloh. V seznamu literatury je citováno 138 publikací.

Abstrakt je přiměřeného rozsahu, koresponduje s obsahem vytyčené práce. Úvodní kapitoly představují teoretický úvod do zadané problematiky, jsou výstižné, fakticky směřují k plánované výzkumné části. Pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů a je na ně správně referováno. Výsledky jsou prezentovány v přehledných oddílech podle vytyčených cílů. Komentář je vedený ve vztahu k signifikanci výsledků. Velmi pěkné je grafické zpracování výsledkové části. Většina tabulek byla umístěna do přílohové části. Data byla zpracována adekvátními statistickými metodami. Nicméně diskuze je velmi dlouhá (str. 66–72), což je z velké míry způsobeno opakováním faktů z výsledkové části.

Poznámky faktického i formálního rázu a dotazy. Prosím o komentář/zodpovězení.

K teoretickému úvodu:

Objevují se nejasná tvrzení, např. že se intersexuální rozdíly v distribuci tuku projevují již krátce po narození (Kap. 2.1.1, str. 11), či „Kohorta dětí vystavená hladu v posledním trimestru těhotenstva...“ (Kap. 2.2.3, str. 16). Prosím o objasnění.

Kritéria hodnocení dětské nadváhy a obezity dle percentil BMI platná pro Českou republiku jsou uvedena nejasně (Kap. 2.4.1, str. 22). Definujte.

Tvrzení, že BMI se v dětském věku primárně posuzuje k výšce jedince (Kap. 2.4.1, str. 22) je nesmyslné. Vysvětlete prosím proč.

Pojmy centrifugální, resp. centripetální typ distribuce tuku používány v opačném slova smyslu.

Ke stanoveným cílům:

První a druhý bod Cílů znamená fakticky totéž. Pojem „referenční norma“ je nesmyslný – lépe norma, referenční soubor.

K materiálu a metodice:

Z názvu práce vyplývá, že se jedná o studii českých dětí. Ve skutečnosti byl sledován pouze vzorek pražských dětí – z jakého důvodu?

Z etického hlediska postrádám informaci o seznámení účastníků se studií – podepisovali účastníci, resp. jejich zákonní zástupci souhlas se zařazením do studie?

S ohledem na stanovené cíle, věkové složení souboru a zásadní vliv puberty na tělesné složení shledávám slabinu diplomové práce v absenci stanovení pohlavní zralosti. Bylo zvažováno použití např. Tannerovy metody?

U kaliperů typu Holtain nelze dosáhnout konstantního tlaku, jak je uvedeno (Kap. 4.2.2, str. 28). Zvláště u dětí, kde je kůže i podkoží velmi plastické, stlačitelnost kožní řasy rychle narůstá a její hodnota prudce klesá – proto je nutná rychlost odečtu dané hodnoty.

K výsledkům:

Hodnocení chyby měření by bylo vhodné zařadit na začátek, nikoliv na konec kapitoly nebo do metodiky. Ověření spolehlivosti měření je podmínkou vlastního sběru dat a je testováno již na jeho počátku.

Co vyplývá z hodnocení vztahů BMI vs. kožní řasa nad tricepsem, střední obvod paže vs. kožní řasa nad tricepsem (Kap. 5.2.3, 5.2.4, str. 46)? O čem tyto vztahy vypovídají?

Uvádíte, že porovnání výsledků tloušťky kožních řas bylo prováděno pomocí percentilových grafů. To je nestandardní, výsledky není možno statisticky vyhodnotit (tabulky 32– 40). Proč byl zvolen tento způsob hodnocení dat?

Jak lze vysvětlit signifikantní pokles tloušťky kožní řasy nad tricepsem a bicipsem u chlapců s ohledem na věkové kategorie?

Výsledky ukazují nárůst tloušťky kožních řas na trupu u obou pohlaví v průběhu věku. Co z tohoto zjištění vyplývá ve vztahu k hodnocení kardiometabolických komplikací obezity?

K závěru:

Tvrzení, že byly vyhodnoceny ukazatele „celkového zdravotního stavu dítěte“, je s ohledem na velmi omezený počet vyšetřovaných (pouze antropometrických) parametrů zavádějící.

Závěrem lze shrnout, že práce je aktuální v kontextu oboru a je zpracována na dobré úrovni. I přes uvedené výhrady a připomínky práce splňuje kritéria diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji klasifikaci chvalitebně.

V Praze, dne 27. 8. 2014

RNDr. Hana Zamrazilová, Ph.D.
Centrum pro diagnostiku a léčbu obezity
Endokrinologický ústav, Praha